

Pécsi Ítéltábla

Az ügy száma: Pf.V.20.075/2022/9/I.

A felperesek:

Felperes1 (Cím2) I. rendű;

Felperes2 (Cím3, tartózkodási hely: Cím4) II. rendű;

Felperes3 (Cím6.) III. rendű;

Felperes4 (Cím6.) IV. rendű

A felperesek képviselője:

Dr. Pap Gábor ügyvéd (Cím13) I-II-III-IV. rendű

Az alperesek:

Alperes1 (Cím1) I. rendű;

Alperes2 (cím15) II. rendű

Az alperesek képviselői:

ügyvédi iroda (ügyintéző: dr. Galavits Levente ügyvéd, Cím11) I. rendű

ügyvédi iroda1 (ügyintéző: dr. Béres Norbert ügyvéd, Cím14) II. rendű

A fellebbezési kérelmet előterjesztő fél:

I-IV. rendű felperes (64. sorszám alatt):

A per tárgya:

szerződés érvénytelenségének megállapítása

Az elsőfokú bíróság:

Pécsi Törvényszék

A fellebbezéssel támadott határozat száma:

15.P.20.345/2021/63/I.

Í t é l e t

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felpereseket egyetemleges kötelezettséggel, hogy fizessenek meg tizenöt napon belül az I. rendű alperesnek 127.000 (százhuszonhétezer) és a II. rendű alperesnek 63.500 (hatvanháromezeröttszáz) forint másodfokú eljárásban felmerült perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az I. rendű felperes, mint adós, a II., III. és IV. rendű felperesek, mint egyetemleges adóstársak, és az I. rendű alperes között 2008. augusztus 19. napján deviza alapú kölcsönszerződés jött létre, továbbá annak biztosítására a II. rendű felperes, mint zálogkötelezett, valamint a III. és IV. rendű felperesek, mint az ingatlan haszonélvezői, illetve az I. rendű alperes jogosult között jelzálogjogot alapító szerződés.
- [2] A kölcsönszerződésben a felek megállapodtak abban, hogy ingatlan fedezete mellett a kölcsönkérelemben meghatározott 13.000.000 forint finanszírozási igény kielégítése céljára az I. rendű alperes kölcsönt nyújt az adósoknak azzal, hogy a kölcsön nyilvántartásának devizaneme svájci frank (CHF), összege: 99.085 CHF, a havonta esedékes törlesztőrészletek száma: 300, a kölcsön kamatlába változó; szerződéskötési mértéke évi 5,65%, a törlesztőrészletek várható összege a szerződéskötés kori annuitásos számítás, kamatláb és kondíciók alapulvételével 617,38 CHF. A kölcsön biztosítékként a szerződésben meghatározott ingatlan került bevonásra, az erre vonatkozó zálogszerződés a kölcsönszerződés elválaszthatatlan részét képezi.
- [3] A kölcsönszerződés 4. pontjában rögzített vegyes rendelkezések tartalmazták, hogy az adós kifejezetten nyilatkozik, a banki felvilágosítást, mely szerint a jelen kölcsön vonatkozásában jelentős árfolyamkockázata keletkezhet abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik, a kölcsön fedezete pedig nem deviza forrás, megértette és ezen információ tudatában is igénybe kívánja venni az e szerződésben meghatározott kölcsön összeget, illetve igényli a deviza nyilvántartást.
- [4] A szerződésben nem szabályozott kérdésekben a bank mindenkor üzletszabályzatának, a lakossági hitelekre vonatkozó általános szerződési feltételeinek és a vonatkozó hirdetményének (a jelen Szerződés alkalmazásában: "ÁSZF-ek") a rendelkezései az irányadóak, melyeket felek elfogadnak. Az adós a jelen szerződés aláírásával igazolja, hogy átvette, elolvasta, megértette és elfogadja az ÁSZF-ek valamennyi rendelkezését.
- [5] A szerződéskötés napján a szerződést kötő adósok kockázatfeltáró nyilatkozatot is aláírtak, melyben aláírásukkal igazolták, hogy megismerték a bank által a részükre bemutatott üzletszabályzatot és az általános szerződési feltételeket, kijelentették, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozatot elolvasták, megértették, jóváhagyólag aláírták és annak egy példányát át is vették. A kockázatfeltáró nyilatkozat az alábbiakat tartalmazta:
- [6] „Tudomásom van arról, hogy a deviza alapú K&H Ingatlanfedezetű személyi hitel konstrukció (a továbbiakban: Konstrukció) során felmerül a forint/svájci frank árfolyammozgásokból adódóan a veszteség kockázata. Ennek megfelelően a Bank részemre az alábbi tájékoztatást adta, amelyet figyelembe vettem a Konstrukcióra vonatkozó Szerződés megkötésekor:
- [7] Tisztában vagyok azzal a ténnyel, hogy a Konstrukció ki van téve a devizaárfolyamok piaci mozgásának.
- [8] Tudomásom van arról, hogy az általam kötött szerződés futamideje alatt a forint/svájci frank árfolyam kedvezőtlen (azaz a folyósítás/ok/ napján érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyama gyengül) változása esetén, az svájci frankban megállapított törlesztő részletek

forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet és ezzel az árfolyamváltozásoknak ki nem tett forint alapú hitelekhez képest fokozott kockázatot vállalok.

- [9] Tudomással bírok arról, hogy az svájci frankban fennálló aktuális kölcsöntartozás forintban számított összegének és a kölcsön biztosítékaul szolgáló ingatlanon forintban megállapított fedezeti értékének aránya a forint/svájci frank árfolyam kedvezőtlen változása esetén a Bank Konstrukcióra vonatkozó Hirdetményében előírt hitel/fedezet arányt meghaladhatja. Tudomásul veszem, hogy ebben az esetben a Bank további biztosítékokat követelhet, illetve a Kölcsönt forint alapú kölcsönné konvertálhatja a hitel/fedezeti arány további romlásának elkerülése érdekében.
- [10] Tudomásom van arról is, hogy a jelen Kockázatfeltáró Nyilatkozat csak figyelemfelkeltő és a Konstrukció jellegéből adódóan nem tartalmazhatja az ügyletkötés során jelentkező valamennyi kockázatot és veszélyforrást.”
- [11] A felek a közöttük létrejött megállapodást közjegyzői okiratba is foglalták.
- [12] Az alperes perbeli időszakban hatályos általános szerződési feltételei (a továbbiakban: ÁSZF) az alábbiakat tartalmazták a deviza kölcsönszerződések vonatkozásában:
- [13] „10.1. Ha a Kölcsönszerződés alapján az Adós devizában nyilvántartott Lakossági Kölcsönt vesz Igénybe, a Bank a kölcsönt forintban, a Folyósítás Napján érvényes, a Bank által jegyzett Deviza I. vételi árfolyam alapulvételével folyósítja. Ha a folyósított kölcsön összegét a folyósításhoz kapcsolódó díj terheli, díj összegét a Bank a Folyósítás napján érvényes, a Bank által jegyzett Deviza I. eladási árfolyam alapulvételével állapítja meg. Azon Lakossági Kölcsönök esetében, amelyek az Adós meghatározott mértékű, forintban felmerülő fizetési kötelezettségének teljesítését szolgálják (ideértve különösen: ingatlan vásárlása, tehermentesítés), az egyedi Ügyfélszerződésben megjelölt kölcsönösszeg a feltüntetett finanszírozási igény összegének a szerződéskötés napjára a Bank által jegyzett Deviza I. eladási árfolyamon számított deviza ellenértékének 110%-a, azonban a Bank által folyósított kölcsön összege nem haladhatja meg az egyedi Ügyfélszerződésben finanszírozási igényként megjelölt forintösszegnek a Folyósítás Napjára a fentieknek megfelelően számított deviza ellenértékét. A Folyósítás Napjáig fizetendő díjak meghatározásának alapja ilyen esetben az egyedi Ügyfélszerződésben finanszírozási igényként forintban megjelölt összeg.
- [14] 10.2. Az egyedi Ügyfélszerződésben megjelölt várható Törlesztőrészletek tényleges összege, valamint forintban meghatározott finanszírozási igény esetén a kölcsön tényleges összege a Folyósítás Napján érvényes Deviza I. vételi árfolyamtól függ. A folyósított kölcsön, illetve a Törlesztőrészletek pontos összegéről a Bank a Folyósítás Napját követően írásban tájékoztatja az Adóst.
- [15] 10.3. A devizában nyilvántartott kölcsön folyósításának további Előfeltétele az árfolyam esetleges változásainak hatásával kapcsolatos kockázatfeltáró nyilatkozat Adós általi aláírása.
- [16] 10.4. A Törlesztőrészletek meghatározása devizában, megfizetése forintban történik. A Törlesztőrészlet, illetőleg az előtörlesztés forintban kifejezett ellenértékét a Bank az Esedékesség Napján érvényes, a Bank által jegyzett Deviza I. eladási árfolyam alkalmazásával határozza meg.
- [17] 10.5. Az Adós a Kölcsönszerződést egy alkalommal akként jogosult módosítani egyoldalú nyilatkozatával, hogy a devizában nyilvántartott, a Kölcsönszerződésből eredő összes fennálló tartozás – tekintet nélkül annak főkötelezettség vagy járulék jellegére – a Bank mindenkor Hirdetményében meghatározott, forintban nyilvántartott üzleti feltételű Lakossági Kölcsönre irányadó kondícióknak és a jelen ÁSZF-nek megfelelően, forintban nyilvántartott üzleti feltételű Lakossági Kölcsön alapján fennálló Tőketartozássá változzon át. A Kölcsönszerződés ilyen tartalmú módosítására az Adós abban az esetben jogosult, ha a

Bankkal szemben lejárt tartozása nem áll fenn. A forintban nyilvántartott Tőketartozás összege meghatározásának alapja a Kölcsönszerződés módosításának napján érvényes, a Bank által jegyzett Deviza I. eladási árfolyam. A Kölcsönszerződés devizanemét érintő módosítása annak egyéb feltételeit (Így különösen Futamidejét) nem érinti. A Bank az Adós konverziós kérelmét legkorábban a kérelem írásbeli előterjesztését követő harmadik banki munkanapon hajtja végre.

- [18] 10.6. Amennyiben a devizaárfolyam nagymértékű változása miatt a Biztosítékok forintban meghatározott és forintban nyilvántartott fedezeti értéke már nem nyújt a Bank számára megfelelő fedezetet, az Adós köteles a Bank felhívására 30 napon belül megfelelő kiegészítő Biztosítékot nyújtani, vagy olyan mértékű előtörlesztést végrehajtani, amelynek eredményeként a Tőketartozás és a fedezet aránya a Bank által elvárt mérték alá csökken.
- [19] 10.7. Amennyiben a Bank úgy ítéli meg, hogy az Adós a megnövekedett devizaárfolyam kockázatokat tartósan előreláthatóan nem képes elviselni, és ezekre a Biztosítékok sem nyújtanak megfelelő fedezetet, továbbá, ha az Adós a fenti biztosítéknyújtási-, előtörlesztési kötelezettségének nem tesz eleget, a Bank egyoldalúan jogosult a devizában nyilvántartott Tőketartozást az adott napon érvényes Deviza I. eladási árfolyam alkalmazásával forintban nyilvántartott Tőketartozássá konvertálni. Az Adós tudomásul veszi, hogy az ily módon forintban nyilvántartott kölcsönné konvertált tartozása vonatkozásában a Bank mindenkori, forint alapú üzleti feltételű Lakossági Kölcsönökre vonatkozó Hirdetményében meghatározott kondíciók lesznek érvényesek a konvertálás időpontjától kezdődően.”
- [20] A felperesek módosított keresetükben a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény 213.§ a) pontjára, 203.§ (6) és (7) bekezdésére, 259.§-ára, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959 évi IV. törvény 200.§ (2) és 205.§ (3) bekezdésére, továbbá a 205/B.§-ára és 209.§ (3) bekezdésére figyelemmel a felek közötti szerződések érvénytelensége megállapítását, továbbá jogkövetkezményként annak érvényessé nyilvánítását kérték és elszámolást terjesztettek elő, mely szerint tartozásuk az alperesek által nyilvántartott összegnél kevesebb, 11.447.718 forint.
- [21] Az alperesek ellenkérelmükben a kereset elutasítását és a felperesek perköltségeikben marasztalását kérték.
- [22] Az elsőfokú bíróság a felperesek keresetét elutasította és kötelezte őket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az I. rendű alperesnek 825.500 forint, II. rendű alperesnek 275.000 forint perköltséget.
- [23] Az ítélet indokolásában rögzítette, hogy a perbeli kölcsönszerződés fogyasztói szerződésnek minősül és ekként a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződésére vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (DH1) valamint az ezzel kapcsolatos elszámolási kérdéseket rendező 2014. évi XL. törvény (DH2) törvény hatálya alá tartozik.
- [24] A szerződés rendelkezései és a lefolytatott bizonyítás eredménye alapján megállapította, hogy felperesek az ÁSZF, a hirdetmény és az üzletszabályzat rendelkezéseit megismerték, elfogadták, amihez aláírásuk ezeken az iratokon nem szükséges. Az általános szerződési feltételek, hirdetmények, üzletszabályzatok az 1959 évi IV. törvény 205/B.§ alapján a felek közötti szerződés részét képezik.
- [25] A kölcsönszerződés akkor felel meg az 1996. évi CXII. törvény 213.§ (1) bekezdésében felsorolt tartalmi követelményeknek, ha a szerződés, illetve az annak részét képező általános szerződési feltételek együttesen tartalmazzák az ott előírtakat. Az 1996. évi CXII. törvény 213.§ (1) bekezdés a) pontja szerinti semmisség kapcsán hangsúlyozta, az 1959 évi IV. törvény 523.§ (1) bekezdéséből következik, hogy a perbelihez hasonló kölcsön-szerződéseknek a tárgya az az összeg, amelyet a pénzintézet köteles az adós rendelkezésére

bocsátani (szolgáltatás), és amit köteles az adós a szerződés szerint visszafizetni (ellenszolgáltatás).

- [26] A perbeli deviza alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződés az 1/2016. PJE határozat szerint megfelelt az 1996. évi CXII. törvény 213.§ (1) bekezdés a) pontja által előírt követelménynek, mert az írásba foglalt szerződés - ideértve az annak a szerződéskötéskor részévé vált ÁSZF-et is – a kölcsön összegét forintban is meghatározta – a felperesek 13.000.000 forint összegű devizában nyilvántartott finanszírozási igény kapcsán kívántak szerződést kötni alperessel -, és az így forintban meghatározott kölcsönösszeg devizában kifejezett egyenértéke pontosan kiszámítható volt az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában, a folyósításkor, az ÁSZF 10.1. és 10.2. pontjai alapján akkor irányadó árfolyam figyelembevételével, a szerződés tárgya tehát meghatározott.
- [27] Az árfolyamkockázat miatti érvénytelenség vizsgálata során felhívta a Kúriának a 2/2014. PJE határozatát, amely szerint az árfolyamkockázat felső korlát nélküli áthárításának, mint tisztességtelen szerződési feltételnek a vizsgálatára akkor van jogszabályi lehetőség, amennyiben annak tartalma az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő fogyasztó számára - figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is - nem volt világos, nem volt érthető.
- [28] Nagy súllyal értékelte, hogy a perbeli esetben a kockázatfeltárással kapcsolatosan külön okirati nyilatkozat is készült, melynek tartalma is egyértelmű, világos és érthető volt, megfelelt a Kúria 2/2014. PJE határozatában, a 93/13/EGK tanácsi irányelvben, továbbá az EUB C-51/17. számú és C-186/16.számú ítéletében foglalt követelményeknek.
- [29] A szerződéskötések során ténylegesen eljáró tanú, tanú2, illetve tanú1 lakossági hitelosztály vezető tanúvallomásából ugyanis – annak ellenére, hogy az idő távlatából és a jelentős mennyiségben kötött szerződések okán a konkrét tájékoztatás pontos mibenlétére nem emlékeztek – az az általános alperesi gyakorlat állapítható meg, hogy az ügyfelek részére a szerződésen túl a kockázatfeltárási nyilatkozat, az ÁSZF és az üzletszabályzat is átadásra került, minden egyes szerződéskötésnél felolvasták a kockázatfeltárási nyilatkozatot, az árfolyamkockázat kapcsán elhangzott, hogy az árfolyamváltozásnak megfelelően a törlesztőrészlet is változhat lefelé, illetőleg felfelé is, és az árfolyamváltozás a nyilvántartott tőkeösszegre is kihat.
- [30] A tanúvallomásokkal, illetve okirati bizonyítékokkal szemben a felperesek a tájékoztatás hiányára, illetve nem megfelelő voltára irányuló ellenbizonyítási kötelezettségüknek nem tudtak eleget tenni, az írásba foglalt kockázatfeltárási nyilatkozat alapján pedig számukra felismerhetőnek kellett lennie az ügylet kizárólag őket terhelő árfolyamkockázatának, és hogy rájuk nézve kedvezőtlen hatásának nincs felső határa.
- [31] Utalt arra, hogy az árfolyamkockázat viselésének elkerülésére a felperesek kezdeményezhették volna a szerződés módosítását, a tartozásuk forintra történő átváltását az ÁSZF. 10.5. pontjában foglaltak alapján.
- [32] Megállapította, hogy a kölcsönszerződés sem a felperesek által megjelölt 1996. évi CXII. törvény előírásai, sem az 1959. évi IV. törvény felhívott rendelkezései szerint nem minősült érvénytelennek, a szerződéssel alapított jelzálogjog, mint szerződést biztosító mellékkötelezettség osztja a főkötelezettség jogi sorsát, így annak érvénytelensége sem állapítható meg, ezért a keresetet elutasította.
- [33] Megjegyezte az elsőfokú bíróság, hogy a felperesek a keresetüket többször módosították, olyan tényeket állítottak, melyekre már utóbb nem hivatkoztak, a DH2 törvény szerinti bejelentési kötelezettségüknek nem tettek eleget, amit a jóhiszemű pervitel követelményeibe ütköző magatartásként a terhükre értékelt. Utalt arra is, hogy a II. rendű felperes korábban vállalkozóként már vett fel hitelt, így tőle, mint a gazdasági életben résztvevő gazdálkodó

szervezet képviselőjétől a perbeli szerződés kapcsán tanúsítottnál lényegesen prudensebb eljárás volt elvárható.

- [34] Az ítélet ellen a felperesek fellebbeztek, annak megváltoztatását és keresetük teljesítését kérték. Továbbra is kérték a kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását annak alapján, hogy az árfolyamkockázat viselésével kapcsolatos tájékoztatás elmaradása, nem megfelelő voltáért folytán tisztességtelen az a szerződéses rendelkezés, amely szerint az árfolyamkockázatot a fogyasztók viselik. Ennek érvénytelensége az egész szerződés érvénytelenségét eredményezi, aminek következtében nem kötelezhetők az árfolyamkockázat viselésére, ezért helye van a szerződés általuk kért érvényessé nyilvánításának és az annak megfelelő elszámolásnak a felek között. Sérlemzték, hogy az elsőfokú bíróság a banki ügyintézők tanúvallomásainak téves értékelésével állapította meg, hogy az üzletszabályzatot a közjegyzői okiratba is foglalt kölcsönszerződés aláírását megelőzően ténylegesen megkapták, elfogadták, és így a szerződésük részévé vált, mert annak tartalmáról külön tájékoztatást nem kaptak. Hangsúlyozták, hogy az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó kikötés világos és érthető voltát a II. rendű alperes tekintetében is az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül kell értékelni, az elsőfokú bíróság indokolatlanul támasztott vele szemben többletkövetelményeket.
- [35] Az alperesek fellebbezési ellenkérelmeikben az elsőfokú ítélet helyes indokai alapján annak helybenhagyását kérték.
- [36] A fellebbezés nem megalapozott.
- [37] A másodfokú bíróság helyesnek találta az elsőfokú bíróság által levont jogi következtetéseket, és a keresetet elutasító érdemi döntésével is egyetértett.
- [38] A felperesek megalapozatlanul állították fellebbezésükben is, hogy nem kaptak üzletszabályzatot és hirdetményt, a szerződés 4. pontja valótlan tartalmú, az üzletszabályzat és a hirdetmény a tartalmának megismerése hiányában nem vált a szerződés részévé. A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság megállapításával, hogy az üzletszabályzat és a hirdetmény a felek szerződésének részévé vált. Az I. rendű alperes az üzletszabályzat és a hirdetmény felperesek általi megismerését bizonyította azzal, hogy a felperesek a kölcsönszerződésben azt elismerték. E körben utal a másodfokú bíróság az EBH2011.2413. számon közzétett határozatra, amelyben a Legfelsőbb Bíróság a jelen határozatban írtakkal azonosan értékelte azt a körülményt, hogy a szerződés tartalmazott a perbelivel megegyező tartalmú nyilatkozatot. Elfogadta az adott ügyben eljáró másodfokú bíróság álláspontját, miszerint ez a rendelkezés nem az általános szerződési feltételek között, hanem a ténylegesen aláírt blankettaszerződésben szerepel, amivel a hitelező a legcélszerűbb módot választotta annak bizonyítására, hogy a vele szerződő fél megismerte és elfogadta a felsorolt okiratok tartalmát. A szerződő fél dönthetett úgy, hogy aláírja az okiratot, de meg is tagadhatta az aláírást, illetve igényelhetette a nyilatkozatban szereplő iratok átadását. Az 1959. évi IV. törvény 205/B.§ (1) bekezdése szerint az I. rendű alperes üzletszabályzatába és a hirdetményébe foglalt általános szerződési feltételek szerződés részévé válásához nem arra volt szükség, hogy a felperesek ténylegesen megismerjék, elolvassák ezeket az általános szerződési feltételeket, hanem arra, hogy az I. rendű alperes az 1959. évi IV. törvény 205/B. § (1) bekezdésének megfelelően lehetővé tegye számukra az általános szerződési feltételek tartalmának megismerését, és azt a felperesek elfogadják. A perbeli kölcsönszerződés aláírásával a felperesek elismerték az üzletszabályzat és a hirdetmény átvételét, az abban foglaltak megismerését és elfogadását. Ennek ellenkezőjét a perben nem bizonyították, a kihallgatott tanúk vallomása szerinti ügyintézési gyakorlathoz a szerződés alkalmazásában annak 4. pontja szerint a felek által „ÁSZF”-nek minősített okiratok átadása hozzátartozott. A fogyasztótól elvárható, hogy a rendszerint nagy összegű és hosszabb távra szóló ügylet jellegéhez, nagyságrendjéhez, a vállalt kockázat mértékéhez igazodóan tájékozódjon a

szerződés megkötése előtt, a szerződési feltételeket tartalmazó okiratot – az átlagos fogyasztótól elvárható gondossággal – áttanulmányozza, és ha a szerződésben olyan rendelkezéseket észlel, amelyeket nem ért, megfelelő magyarázatot igényeljen, az ebben a körben megnyilvánuló esetleges mulasztása, gondatlan eljárása a terhére esik [2/2012. (XII. 10.) PK vélemény]. Nem tévedett tehát az elsőfokú bíróság, mikor a szerződés érvénytelenségét a részévé vált ÁSZF-ek tartalmának értékelésével vizsgálta.

- [39] Az elsőfokú bíróság megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy a felek szerződése eleget tett a tárgyául szolgáló kölcsönösszeg meghatározásának sajátosságait a deviza alapú hitelszerződések vonatkozásában elemző 1/2016. számú Polgári jogegységi határozatban foglaltaknak. E szerint a kölcsönösszeg meghatározott, ha összege a szerződés alapján az ott meghatározott későbbi időpontban, ennek hiányában pedig a folyósításkor kiszámítható. A jogszabályok és a joggyakorlat is a szerződéskötés időpontjához köti a szerződés alapján folyósítandó kölcsön összegének meghatározását, a jogegységi határozat kifejezetten hangsúlyozza, hogy a részleteknek a szerződésben foglaltak alapján – azaz a szerződéskötéskor – kell kiszámíthatóknak lenniük. Mindennek nem mond ellent az a jogszabályi lehetőség, hogy a szerződés a létrejöttéhez képest későbbi időpontban vagy feltételtől függően hatályosuljon. A deviza alapú kölcsönszerződések alapvető sajátossága, hogy a keletkező tartozást két devizanemben kell kezelni, a teljesítés folyamatát végig kíséri a változó árfolyamok követése. Számolni kell azzal is, hogy a folyósítási feltételek – az adós magatartásának függvényében – a szerződéskötés időpontjához képest később teljesülnek, az érvényesen létrejövő szerződés csak ekkor hatályosul a főszolgáltatásokra is, az ekkor érvényes árfolyamon kell átváltani a devizában meghatározott kölcsönösszeget, és a pontos összege is csak ekkor realizálódik. Ha azonban a kiszámításához szükséges adatokat a szerződés tartalmazza, azok alapján a kölcsön összege és a törlesztőrészlet a hatályosulás időpontjában pontosan kiszámítható, ilyen módon a kölcsönösszeg a szerződésben – a későbbi hatályosulás esetén is – kellőképpen meghatározott.
- [40] A perben vizsgált szerződésben azonos tartalommal alkalmazott devizakonstrukcióban a szerződések a finanszírozási igény forintösszegben való feltüntetése mellett a kölcsön devizanemeként – a kölcsön meghatározására és nyilvántartására – tartalmazták a CHF megjelölést, egyúttal a kölcsön CHF-ben meghatározott összegét. Az 1996. évi CXII. törvény 213. § (1) bekezdés a) pontjában írt elvárás teljesüléséhez nem érvényességi kelléke a szerződésnek a kirovó pénznem megjelölésén túlmenően az irányadó átszámítási időpont megjelölése, ez ugyanis – a felek eltérő rendelkezésének hiányában – ipso iure a folyósítás napjában rögzül az 1959 évi IV. törvény. 231. § (2) bekezdésében írtak szerint (1/2016. PJE jogegységi határozat IV/1. pont indoklás). Az ÁSZF 10.2. pontja félreérthetlenné teszi, hogy a folyósított kölcsön az egyedi szerződésben finanszírozási igényként megjelölt forintösszeg figyelembevételével a folyósítás napján irányadó árfolyamon számított érték.
- [41] Nem állapítható meg a szerződés érvénytelensége az árfolyamkockázati tájékoztatás hiányossága miatt sem.
- [42] A felperesekkel szerződést kötő pénzintézet perbelivel megegyező tartalmú tájékoztatását a Kúria is többször vizsgálta, pl. a Gfv.VII.30.372/2020/10. számú, illetve a Gfv.VI.30.038/2021/4. számú ítéleteiben és azt világosnak és érthetőnek ítélte. Figyelemmel arra, hogy az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselését előíró szerződéses feltételeknek, valamint a kockázatfeltáró nyilatkozat világos és érthető voltának, annak hiányából eredő tisztességtelen jellegének megítélése jogértelmezést felvető jogkérdés, a másodfokú bíróság nem látott alapot a Kúria Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett határozataiból is kitűnő kialakult joggyakorlatától történő eltérésre a szerződéses kikötés és a tájékoztatás azonos tartalmára, az átlagos fogyasztó szempontjából felállított átláthatósági mérce

azonosságára és az eltérő eredményre vezető értékelést indokoló többlet tényállási elem hiányára tekintettel.

- [43] Az Európai Unió Bírósága által az árfolyamkockázati tájékoztatással összefüggésben felállított követelményrendszer szerint a szerződési feltételek világos és érthető megfogalmazása arra kötelezi a pénzügyi intézményeket, hogy elegendő tájékoztatást nyújtsanak ahhoz, hogy a kölcsön felvevők megalapozott döntéseket hozhassanak.
- [44] A felperesek részéről a kölcsönszerződés megkötéséhez kapcsolódóan aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat vizsgálatával megállapítható, hogy szemléltető, a forint árfolyamának a szerződésben kikötött svájci frank devizához képest lehetséges változására részletes és informatív szöveges magyarázatot adott a devizaalapú kölcsönügyletekben rejlő – a forintügyletektől eltérő – kockázatokra. A vizsgált kockázatfeltáró nyilatkozat az első bekezdésben kiemelt helyen, félreérthetetlenül tartalmazta a konstrukcióval járó, a forint/svájci frank árfolyammozgásából adódó veszteség kockázatát. Ezt részletezték a következő megállapítások: a konstrukció kitett a devizaárfolyamok piaci mozgásának; fokozott kockázatot jelent és a felperesek azt vállalják, hogy az általuk kötött szerződés futamideje alatt, a forint/svájci frank árfolyamának kedvezőtlen változásával – a forintnak a folyósítás napján érvényes árfolyamhoz képest előálló gyengülésével – a svájci frankban megállapított törlesztőrészek forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentősen is emelkedhet, amivel az adósok fokozott kockázatot vállalnak a forinthitelekhez képest. Kitért az irat az előzőek további, a felperesek aktuális tőketartozását és további fizetési kötelezettségét érintő következményeként arra is, hogy amennyiben a forint/svájci frank árfolyam kedvezőtlen változása miatt, a felperesek svájci frankban fennálló aktuális kölcsöntartozásának forintban számított összege és a kölcsön biztosítékaul szolgáló ingatlan forintban megállapított fedezeti értéke összevetésével a kettő aránya meghaladja az I. rendű alperes által elfogadott hitel/fedezet arányt, az I. rendű alperes tőlük további biztosítékokat követelhet, illetve a kölcsönt forintalapú kölcsönné konvertálhatja. Világosan tartalmazták tehát a vizsgált iratok a devizaalapú konstrukcióval járó, a felpereseket érintő és őket a teljes futamidő alatt veszélyeztető kockázatot, ami a forint/svájci frank kedvezőtlen elmozdulásából adódóan nem egyedül az esedékes törlesztőrészlet fizetési kötelezettségükre hathatott ki és emelhetette azt meg akár jelentős mértékben, de aktuális tőketartozásuk alakulása a biztosítékszolgáltatási kötelezettségüket is érinthette.
- [45] A devizaalapú kölcsönszerződés utalt a kirovó és a lerovó pénznem eltérésére, a forintösszegben meghatározott finanszírozási igény alapján svájci frankban meghatározott és nyilvántartott kölcsönösszegre, az ÁSZF 10. pontja alatt a törlesztések pénznemeként a forintban történő teljesítésre.
- [46] A fellebbezési érveléssel ellentétben tehát a felpereseknek a kockázatfeltáró nyilatkozat és a szerződés szövegéből mindenképpen tudomásuk volt arról, hogy a bank által alkalmazott forint/deviza árfolyamhoz képest a forint árfolyamának gyengülése esetén a devizában megállapított törlesztő részek forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet, ennek gazdasági következményeként anyagilag hátrányosabb helyzetbe kerülhetnek, veszteségük is keletkezhet. A szerződés kifejezetten utalt rá, hogy ez a hátrányos változás a futamidő alatt is bekövetkezhet, azzal realisan számolni lehet. Mindezek ismeretében a devizában nyilvántartott kölcsön folyósítását erre figyelemmel is kifejezetten kérték a szerződés 4. pontjában.
- [47] A kölcsönszerződés és a kockázatfeltáró nyilatkozat szövegével szemben a felperesek keresete akkor vezethetett volna eredményre, ha sikerrel tudták volna igazolni azt, hogy a szerződés megkötése során az I. rendű alperes képviselőjében eljáró személytől az írásbeli tájékoztatással ellentétes, kifejezett és konkrét olyan tájékoztatást kaptak, amelyre tekintettel alappal feltételezték, hogy az árfolyamkockázat nem valós, az a szerződés tartama alatt nem

következik be, vagy annak mértéke korlátozott, számottevő mértékben nem nőhet a törlesztőrészlet. A kihallgatott tanúk – tanú2 ügyintéző és tanú1 lakossági hitelosztály vezető – vallomása szerint az általános gyakorlat szerint szóban nyújtott tájékoztatásuk mindig összhangban állt a fel is olvasott kockázatfeltáró nyilatkozattal, az árfolyam és a törlesztőrészletek jövőbeni változását nem láthatták előre, arról nem adtak tájékoztatást. A felperesek – az általuk aláírt okiratok tartalmával ellentétes – perbeli nyilatkozata pedig nem volt elégséges annak bizonyítására, hogy a szerződéskötés során szóban a kockázat korlátozottságáról hangzott el olyan tartalmú tájékoztatás, hogy „csak pár ezer forint eltérés lehet a törlesztőrészletekben”. Mindezt egyébként a teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozat tartalmával és a kölcsönszerződés vonatkozó rendelkezéseivel szemben nem is értékelhették volna hiteltérdemlő tájékoztatásnak.

- [48] Mindezek alapján az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az I. rendű alperes által nyújtott tájékoztatások biztosították a felperesek számára – az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó mércéjén keresztül – a jogügylethez kapcsolódó árfolyamkockázat konkrét lényegének, mibenlétének, a fizetési kötelezettségükre gyakorolt hatásának, továbbá annak felismerését, hogy kockázatviselésüknek nincs felső határa. Azt is hangsúlyozni kell, hogy az I. rendű alperes tájékoztatási kötelezettsége nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére. Az a tájékoztatás azonban, amely szerint a hitelező által alkalmazott forint-deviza árfolyamhoz képest a forint árfolyamának gyengülése esetén a devizában megállapított törlesztőrészletek forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet, alaki (nyelvtani) és tartalmi szempontból egyaránt érthetővé tette még a laikus felperesek számára is, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet.
- [49] A fellebbezésben a felperesek helyesen hivatkoztak arra, hogy a II. rendű felperest az I. rendű alperesnek attól függetlenül fogyasztóként kellett tájékoztatnia az árfolyamkockázatról, hogy vállalkozóként korábban vett-e fel kölcsönt, és milyen konstrukcióban, a szerződéses kikötés világosságát, érthetőségét pedig az ő vonatkozásában is az átlagos fogyasztó szemszögéből kellett vizsgálni. A kölcsönszerződés ismertetett kikötései, valamint a szerződéskötés előtt aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat együttesen meghatározott tartalma alapján azonban a felperesek – az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó mércéjén keresztül – nemcsak azt vehették számításba, hogy a perbeli kölcsönszerződésekhez kapcsolódik árfolyamkockázat, de fel kellett ismerjék annak konkrét lényegét, mibenlétét, a fizetési kötelezettségükre gyakorolt hatását, továbbá azt, hogy kockázatviselésüknek nincs felső határa, az korlátlan.
- [50] A másodfokú bíróság nem értékelte a rosszhiszemű pervitel lehetőségét felvető magatartásnak azt, hogy a felperesek a felülvizsgált elszámolást nem jelentették be, és a per előrehaladtával többször változtatták az előadásukat és a keresetüket. A DH2 törvény 38. § (1) bekezdés szerint a felfüggesztett eljárásokban a pénzügyi intézmény és a fogyasztó közötti felülvizsgált elszámolásról a bejelentést a fogyasztó fél ellenfelének – ebben a perben az I. rendű alperesnek kellett megtennie. A keresetváltoztatásnak pedig indokául szolgáltak a kereset benyújtását követően a Kúria vonatkozó jogegységi határozataira is figyelemmel hatályba lépett, a felek jogviszonyára a már megindított perben is alkalmazandó jogszabályváltozások. Ez az elsőfokú bíróságtól eltérő következtetés azonban az érdemi döntésre nem volt kihatással.
- [51] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a kockázatfeltáró nyilatkozat önmagában, de a kölcsönszerződés 4. pontjával és az ÁSZF 10. pontjával együttesen is megfelelő tájékoztatást nyújtott az árfolyamkockázatról és annak felperesek által történő korlátlan viseléséről. A tájékoztatás megfelel mind az EUB vonatkozó ítéleteiben foglalt előírásoknak, mind az

elsőfokú eljárásban is felhívott jogegységi határozatokban írt követelményeknek. Mindebből következően nem volt megállapítható a keresettel támadott főszoolgáltatást megállapító szerződéses kikötések tisztességtelensége az 1959 évi IV. törvény 209. § alapján.

- [52] A felperesek a jelzálogszerződés érvénytelenségét kizárólag arra alapították, hogy a kölcsönszerződés érvénytelen, ami a kifejtett indokok alapján nem volt megállapítható, ezért nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor keresetüket teljes egészében elutasította.
- [53] A fentiek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [54] A sikertelenül fellebbező felperesek az 1952. évi III. törvény 78.§ (1) bekezdése alapján kötelesek megfizetni az alperesek részéről felmerült másodfokú perköltséget, amely a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (2), (5) és (6) bekezdése alapján megállapított és a ténylegesen kifejtett jogi képviselési tevékenységre figyelemmel mérsékelt munkadíjat foglalja magában. A le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a felperesek személyes költségmentessége folytán a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13.§ (1) bekezdése és 14.§-a alapján az állam viseli.

Pécs, 2023. január 12.

Dr. Zóka Ferenc s.k. a tánc elnöke, Dr. Kovács János s.k. előadó bíró, Dr. Berki Csilla s.k. bíró